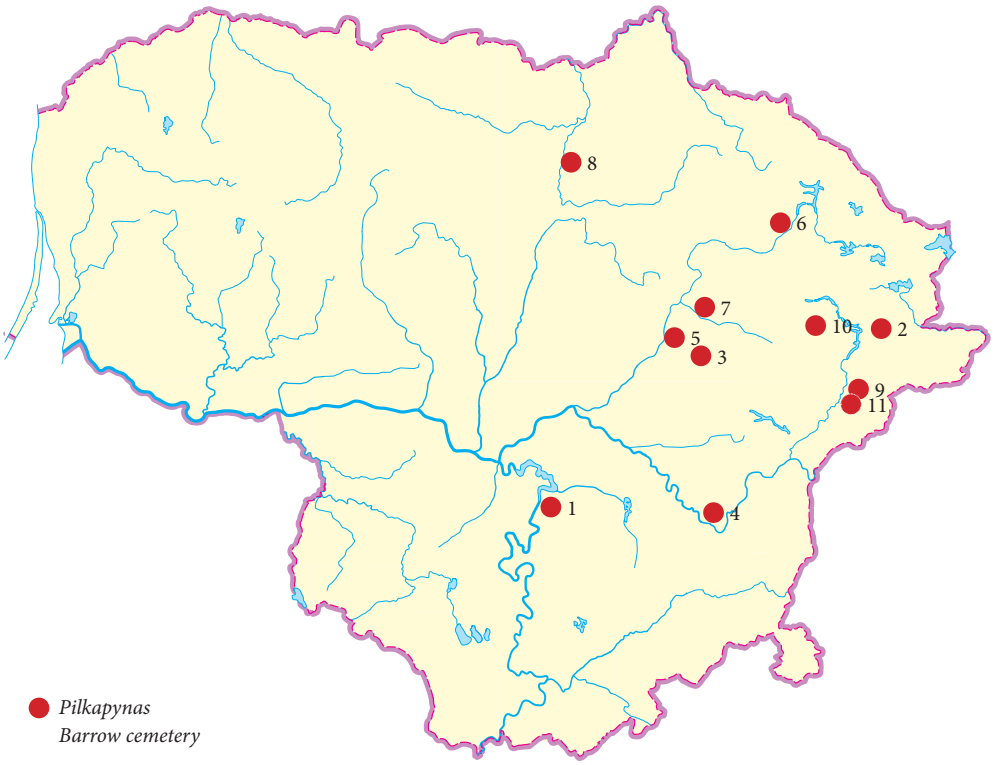

● *Pilkapynas*
Barrow cemetery

1 – Atmainai,
2 – Ažušilė,
3 – Baltadvaris,
4 – Gudeliai,
5 – Jakšiškis,
6 – Kaniūkai,
7 – Kurklių Šilas,
8 – Miesteliškiai (žr. XI),
9 – Paduobė,
10 – Poviliškė,
11 – Sudota (žr. I).

Eugenijus Butėnas

Kurklių Šilo pilkapynas

2007 m. tęsti Kurklių Šilo pilkapyno (Anykščių r.) (A1413) tyrinėjimai (žr. *ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 164–166; *ATL 2000 metais*, V., 2001, p. 60–63; *ATL 2001 metais*, V., 2002, p. 86–87; *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 57–59; *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 83–84; *ATL 2004 metais*, V., 2006, p. 70–71; *ATL 2005 metais*, V., 2006, p. 85–86; *ATL 2006 metais*, V., 2007, p. 113–114). 2007 m. ištirtas **pilkapis 15(36),** iš viso 272 m^2 plotas.

Ištirtas pilkapis buvo pilkapyno R dalyje (1 pav.), 198 m į R nuo keliuko, jungiančio Ažušilės kaimą su plentu Kaunas–Utena, ir miško kvartalinės linijos susikirtimo bei 6 m į V–PV nuo 1998 m. ištirto pilkapio 1(37). Žemo pusrutulio formos sampilas, kaip ir kiti tyrinėti šio pilkapyno pilkapiai, buvo žalojamas miško kvartalinės linijos priešgaisrinio arimo. Pilkapio aukštis nuo pagrindo pirminio žemės paviršiaus centre buvo 0,95–1,05 m, skersmuo – apie 6 m (neskaičiuojant griovio).

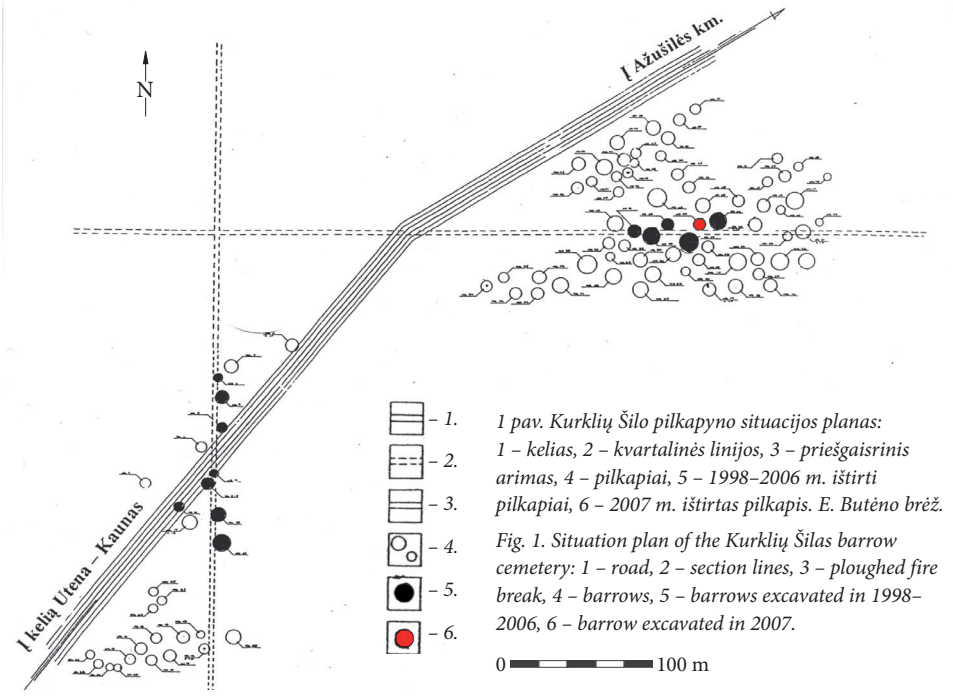

1 pav. Kurklių Šilo pilkapyno situacijos planas: 1 – kelias, 2 – kvartalinės linijos, 3 – priešgaisrinis arimas, 4 – pilkapiai, 5 – 1998–2006 m. ištirti pilkapiai, 6 – 2007 m. ištirtas pilkapis. E. Butėno brėž.

Fig. 1. Situation plan of the Kurklių Šilas barrow cemetery: 1 – road, 2 – section lines, 3 – ploughed fire break, 4 – barrows, 5 – barrows excavated in 1998–2006, 6 – barrow excavated in 2007.

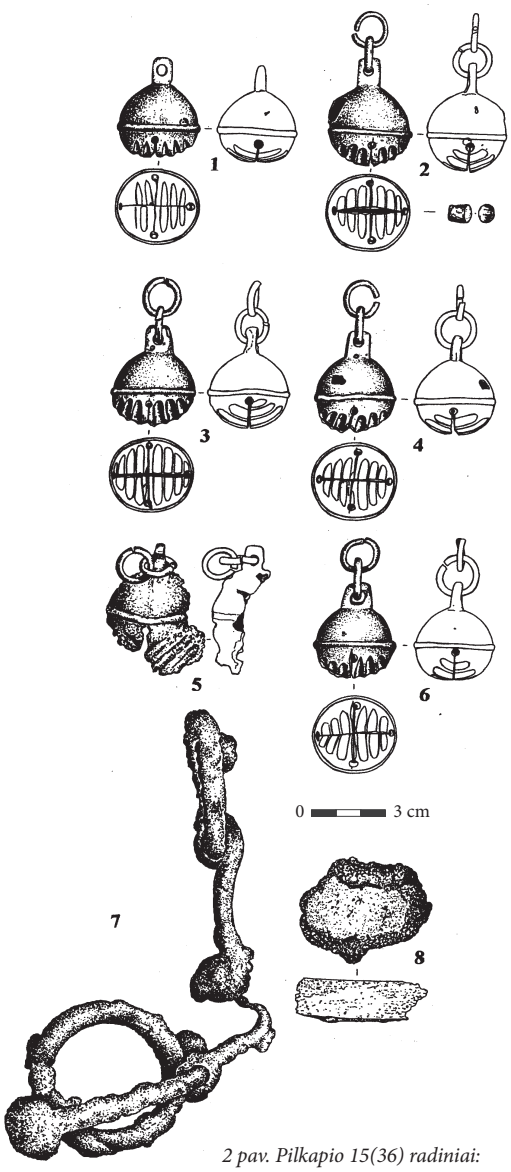

2 pav. Pilkapio 15(36) radiniai: 1–6 – žvangučiai, 7 – žąslai, 8 – puodo dugnas

Fig. 2. Finds from barrow 15(36): 1–6 – crotals, 7 – a bit, 8 – a pot bottom.

Pilkapis buvo supiltas iš aplinkinio tamsiai geltono smėlio. Pagrindo sluoksnio storis svyravo nuo 13 iki 27–32 cm ir tik centrinėje dalyje siekė 47–52 cm. Jį sudarė tamsiai pilka degėsinga žemė – smėlis su angliukų priemaiša. Giliau pagrindo atidengtas švarus vienodas tamsiai geltonos spalvos smėlis – įžemis.

Sampilo pakraščius iš visų pusių juosė 1,1–1,6 m pločio griovys, užpildytas tamsiai pilka žeme su pavieniais degėsiais. Griovys buvo užapvalintu dugnu, kuris pasiektas 60–80 cm gylyje nuo žemės paviršiaus.

Pilkapyje aptiktas simbolinis žirgo kapas – be kaulų palaidotos įkapės: geležiniai trinariai žąslai, 6 žalvariniai žvangučiai, lipdyto puodo fragmentas (2 pav.).

Pagal konstrukciją, laidoseną bei įkapes ištirtas pilkapis datuojamas vėlyvuoju geležies amžiumi ir skiriamas Rytų Lietuvos pilkapių kultūrai.

Ateityje tyrinėjimus numatoma tęsti.

Kurklių Šilas barrow cemetery

In 2007 the excavation of the Kurklių Šilas barrow cemetery (Anykščiai district) was continued. ***Barrow 15(36)*** (a total area of 272 m^2) was excavated (Fig. 1.). The mound was 0.95–1.05 m high and about 6 m in diameter. It was completely surrounded by a 1.1–1.6 m wide and 60–80 cm deep ditch filled with dark grey earth containing isolated particles of charred wood. A symbolic horse burial was discovered in the barrow, i.e. the grave goods: an iron bit with a double jointed mouthpiece, 6 bronze crotals, and a hand built pot sherd (Fig. 2.), were buried without any bones. On the basis of the construction, funeral rites, and grave goods, the excavated barrow dates to the Late Iron Age and is ascribable to the East Lithuanian barrow culture.